

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Augustini Barbosae ... Collectanea doctorum tam
veterum, quam recentiorum, in ius pontificium universum**

In Qvo Qvintvs Decretalivm Libri continetvr

Barbosa, Agostinho

Lugduni, 1669

De Iudæis, & Sarracenis & eorum servis. Tit. VI.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95280](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95280)

candis pueris, & docendis in Grammatica, cantu &c. agit Concil. Trident. sess. 23. de reform. c. 18. de quo multa Zerol. in praxi Episc. part. 1. verbo Seminarium; Gonzal. ad reg. 8. Cancell. gloss. §. 7. n. 68. cum seq. Aloyf. Ricc. in praxi fori Ecclesiast. decis. 489. in 1. edit. & resolut. 380. in 2. edit.

- 4 *Qua sufficere valeat.* Nam docentis necessitas relevatur debet, ut per Surd. de alimentis tit. 1. quest. 53. num. 1.

SYM MARIVM.

- 1 *Prelati & Capitula ad studia Theologiae scholares dociles transmittere tenentur, qui in absentia redditus praebendarum suarum, & beneficiorum per quinquennium integraliter percipiant, & si proprii redditus ad sustentationem studiorum non sufficiunt, debet Praeatus cum Capitulo eis providere; Magistri vero donec docuerint integrè percipiunt fructus beneficiorum suorum.*
- 2 *Literati in Ecclesia Dei dicuntur radij Solis, stellae.*
- 3 *Ecclesia literatis regitur, & sustentatur, totisque mundus illuminatur.*
- 4 *Docentes sacram Scripturam in scholis publicis, & discipuli, qui in illis student privilegiis omnibus de perceptione fructuum, praebendarum, & beneficiorum suorum in absentia plenè gaudent.*
- 5 *Docentes, privilegio percipiendi fructus gaudent quamdiu docuerint.*
- 6 *Distributiones quotidianae non percipiunt absens causa studij.*

CAP. Super specula. V. & fin.

Honor. III.

- 1 *Prelati, & Capitula mittere debent ad studium Theologiae aliquos dociles, qui deinde possint in Ecclesia docere, quibus subministrant necessaria, si proprii proventus Ecclesiastici non sufficiunt, & studentes per quinquennium percipere debent fructus integros praebendarum, & beneficiorum; similiter Doctores Theologi dum docent, non obstante consuetudine, vel statuto contrario. Colligunt ex Ordin. Abb. antiq. Innoc. Collect. Zabarell. Bellam. Ioann. Andr. Anania, Anchar. Hostiens. Burr. Panorm. Mar. Socin. Felin. Viuian. in rationali lib. 5. iuris Pontificij pag. 53. Alagona in compend. iuris Canonici pag. 636. remissive Catal. in annot. & Ximen. in concord. p. 1. & 2.*

- 2 *In Dei Ecclesia velut splendor.* Literati in Ecclesia dicuntur radij Solis, & stellae, Mandos. in reg. 16. Cancell. quest. 15. num. 3. Bald. in autb. habita num. 12. C. ne filius pro patre, quibus regitur & sustinetur. Abb. in cap. de multa num. 5. & 7. sup. de praebend. Felin. in c. si quando n. 7. ubi Navar. except. 16. num. 5. sup. de rescript. Perrett. ad Extranag. ambrosia, verbo ex quibus Ecclesia n. 21. de rebus Ecclesiae non alienan. Hieronym. Giach. in cons. syndicus. num. 67. & 81. latè Carol. de Grassis in tract. de effectib. cleric. in prelud. n. 63. cum seqq. totisque mundus illuminatur. Flamin. de resignat. benefic. lib. 4. cap. 11. num. 27. Carol. de Grassis d. prelud. num. 88.

- 4 *Docentes vero, &c.* Notatur ad hoc quod docentes sacram Scripturam in scholis publicis, & discipuli, qui in illis student, privilegiis omnibus de perceptione fructuum, praebendarum, & beneficiorum suorum in absentia plenè gaudent, & fruuntur, ita Concil. Trident. sess. 5. de reform. cap. 1. Rebuff. in praxi tit. de dispensat. de non resid. num. 25. & in tract.

de privilegiis schol. prinil. 29. & 31. Horat. Luc. not. tract. prinil. 99. & 100. Fulc. de visitat. lib. 2. cap. 9. num. 10. Pett. Lefnaud. in tract. de privileg. Doctorum, part. 2. §. 22. Iacob. Benn. in tract. de prinil. lris. p. prinil. 15. num. 1. Fr. Emman. in summa tom. 1. c. 33. n. 2. & tom. 2. cap. 36. num. 2. & in addit. ad Bullam Cruciat. cap. 7. ad 4. concl. num. 27. Veg. in sum. p. 1. c. 36. cap. 41. Carol. de Grassis in d. prelud. a num. 106. Vgolin. de officio, & potest. Episcop. cap. 19. in princ. num. 6. & cap. 43. 44. Azor. in sist. moral. part. 2. lib. 7. cap. 4. quest. 3. & cap. 1. quest. 1. & 8. Gonzal. ad regul. 8. Cancell. §. 7. prom. num. 180. Aloyf. Ricc. in collect. decis. collect. 446. Moneta de distribut. quotidian. part. 2. quest. 10. a princ. quos refero ego ipse de officio, & potest. Episcop. part. 3. alleg. 56. num. 18. ubi num. 17. cum Nicol. Garcia de benefice. part. 3. cap. 2. num. 59. & 60. aduocato praedictam resolutionem esse intelligendam de his qui docent conducti, seu salariati, aut ratione stipendij, seu cathedrae, quam habent, non verò de his, qui sponte, aut voluntariè legunt sine stipendio & cathedra, nisi legant cum licentia vniuersitatis, seu claustris, siue Collegij Doctorum.

Per annos quinque. Refertur ad studentes, nam docentes quoad privilegium percipiendi fructus non habent ullam temporis determinationem, sed eo gaudent quandiu docuerint, ut per Abb. hic num. 4. & Moneta d. quest. 10. num. 16.

Cetera quae ad materiam huius text. pertinent, inuenies ad cap. relatum sup. de clericis non resid.

In gloss. Integrè. Notatur ad hoc quod distributiones quotidianae non percipiunt absens causa studij, circa quod nihil innotasse Concil. Trident. referunt Gütierr. canon. 1. 2. cap. n. 15. num. 12. Zerol. in praxi Episc. cap. part. 1. verbo distributiones quotidianae §. 3. Gonzal. d. §. 7. proem. a num. 78. Nicol. Garc. d. cap. 2. num. 111. Sandou. de officio Ecclesiast. part. 5. cap. 17. Quattar. in summa Bullarum, verbo residentia, vers. quod autem, Moneta cap. 10. num. 23. Stephan. Gratian. discept. fore. c. 166. num. 17. Vgolin. d. c. 19. §. 2. num. 6. Aloyf. Ricc. in praxi fori Ecclesiast. decis. 495. in 1. edit. & resolut. 386. num. 1. in 2. edit. Armentar. in addit. ad recap. legum Nauarra. lib. 2. tit. 23. l. 2. §. 2. de residentia. num. 67.

De Iudeis, & Sarracenis & eorum seruis.

Tit. IV.

SUPER hanc rob. scripserunt Anch. Zobar. Bell. Ioan. Andr. Anan. Burr. Petrus. Felin. Marian. Socin. Petrus. de Rauenn. in compendio iuris Canonici. Guillel. Durand. in speculo iuris lib. 4. sub hoc titulo. & in breuiario auctoris iuris Canonici fol. 138. verso. Martin. Melnard. in epitome Decretalium fol. 177. Stephan. Ranchin. in continuat. titulum Decretalium Dan. Venator in analyt. methodica iuris Pontificij, a pag. 620. Goffi. & Huel. in sum. huius tit. Alex. Cassan. & Anast. Germon. in paratitulis ad quinque libros Decretal. Barthol. Cartag. in exposit. titulum iuris Canonici, Zypae. in analyt. praestremi iuris Ecclesiast. enarrat pag. 385. nonnulli Ioan. Honor. lib. 5. sum. in Decretal. omnes sub hoc tit.

De Iudeis tractatum edidit Marquard. de Salsam. & tractatum Zaz. in opusculo de Iudeis, Follet. ad censur. Regni tit. de Iudeis, Aloyf. Ricc. in collect. decis. par. 1. collect. 434. Ioann. Francisc. Leo in thesauro fori Ecclesiast. part. 4. cap. 4. omnium laudissime Anton. Ricc.

in tract. de iure personarum extra gremium Ecclesie existentium l. 2. per totum. Fatim. fragm. crimin. part. 2. lit. I. num. 603. cum seqq. Vincent. Filliuc. tom. 2. tract. 2. c. 5. De featore & ludibrio Iudæorum, & Sarracenorum vide Iacob. Gretserum de sancta Cruce tom. 1. l. 1. c. 98. pag. 341. Et Iudæi quando cæperint sic nominari, docent Hieronym. Roman. de republ. Hebræa lib. 1. c. 3. Pined. in monarchia lib. 4. c. 6. §. 4. Et de obtinatu eorum perfidia, & de iis, qui à Christianitate ad Iudaismum nefarie & impie transeunt, vel redeunt, latè Dominic. Garcia in tract. contra Iudæos adhuc expectantes aduentum Messie & Azor. instit. moral. part. 1. lib. 8. c. 22. à princip.

Sarraceni vnde dicantur docent Cou. variar. lib. 4. c. 9. Navar. in cap. ita quorundam, notab. 4. num. 3. inf. hoc it. Pined. in monarchia lib. 2. c. 3. §. 1. Ferdinand. de Hetera ad Garcilassum eclog. 2. p. 588. verbo Sarracino, Pineda in vita D. Ioannis Baptista par. 3. c. 15. §. 3. Guevar. tom. 2. epistolarum fol. mihi 302. verso. Azor. instit. moral. part. 1. lib. 8. c. 23. quest. 1.

SVM MARIVM.

- 1 Christianum Iudæi seruum cuiusque permittitur redimere duodecim solidis, & n. 2.
- 2 Iudæi seruos Christianos habere non possunt.
- 3 Princeps secularis non potest permittere in suo regno, quod Iudæi habeant mancipia Christiana.
- 4 Episcopi non possunt dispensare, ut Iudæi habeant mancipia Christiana.
- 5 Seruus si asseratur emptus ab infideli causa mercimonij tunc si infra sex menses fuerit expositus, & emptorem non inuenerit, duodecim solidis per solutis liber efficitur.

CAP. Præfenti. I. Ex Con. Maten.

Christianus nullus Iudæo seruiat, quia nefas est blasphemum, detinere redemptum à Christo, ideo quilibet Christianus potest duodecim solidis captiuum Christianum à Iudæo redimere siue ad ingenuitatem, siue ad seruitutem; idem dici debet si seruus Iudæi desiderat fieri Christianus, & ei non permittitur. Colligunt ex Ordin. Abb. antiq. Innoc. Collect. Zabarell. Bellam. Ioan. Andr. Anania. Hostiens. Anchar. Buttr. Panormit. Felin. Mar. Socin. Viuian. in rationali lib. 5. iuris Pontif. pag. 56. Alagona in compendio iuris Canon. pag. 637. remissive Ximen. in concord. pag. 1. & 2. desumitur ex Concil. Matifconensi, l. c. 16. refertur à Buchard. lib. 4. Decretorum c. 88. & Iuo. part. 1. c. 282. & Anton. August. collect. 4. Decretal. lib. 5. tit. 5. cap. 2.

Collige ex text. cuiuslibet permitti Christianum Iudæi seruum redimere duodecim solidis, ut per Tiraq. de iure primog. q. 17. opin. 2. num. 9. Anton Ricciul. in tract. de iure personarum extra gremium Ecclesie existentium l. 3. 28. num. 7. vbi num. 9. resoluit pretium duodecim solidorum præfixum, & stabilitum esse uti pretium rationabile.

Nullum Christianum, &c. Notatur ad hoc quod Iudæi seruos Christianos habere non possunt ut per gloss. Abb. Deci. & alios per text. ibi in cap. consuevit il 3. sup. de appellat. Foler. in consuet. Regni tit. de Iudæis num. 8. Surt. de aliment. tit. 1. quest. 18. num. 9. late Anton. Ricciul. d. cap. 28. à princip. vbi num. 3. per cap. si quilibet. §. 4. dist. extendit ut procedat siue seruus fuerit olim Christianus, siue fuerit de recenti, aut nunc baptizatus. Nec etiam ad hoc habilitati possunt, aut tueri per principem secularem Collect. Barbof. Tom. III.

idem Ricciul. d. c. 28. num. 12. quia Princeps secularis non potest permittere in suo Regno, quod Iudæi habeant mancipia Christiana, Sigillum. Scacc. de appellationibus quest. 16. limit. 1. num. 129. Nec etiam possunt habilitati per dispensationem Episcopi, quia ille non potest dispensare contra ius nisi expresse, vel tacite permittatur, ut per Card. in cap. ad hac inf. hoc tit. vbi Abb. num. 3. Socin. num. 5. vers. extra glossam, Felin. sub num. 3. vers. utrum autem Episcopus, & Anania. n. 6. vers. sed nunquid. Nam Christiani libertatem nanciscuntur si Iudæorum fiant mancipia etiam iusto bello capta, secundum Cou. in rog. peccatum par. 2. §. 11. num. 5. Salon. in tract. de dominio quest. 3. artic. 1. post. 3. conclus. Sayr. in clari Regia lib. 9. c. 6. num. 12. qui indifferenter loquuntur siue Iudæi sint Christianis Principibus subiecti, siue non. Quamuis contrarium, immo Christianos fieri captiuos Iudæorum & fidelium si capiantur bello iusto, & capientes non sint subditi imperio Christianorum, non sine probabilitate teneant. Siluest. verbo firum quest. 6. Sor. de iustit. lib. 4. quest. 2. art. 2. post. 3. concl. Molin. de iustit. tract. 2. disput. 53. & dist. 37. vers. ab hac conclusione, Lessi. eod. tract. lib. 2. c. 5. dub. 4. num. 12.

In gloss. Datis. ibi, de mancipio empto causa mercimonij, &c. Notatur ad hoc quod si seruus asseratur emptus ab infideli causa mercimonij, tunc si intra tres menses fuerit expositus venalis, & emptorem non inuenerit, duodecim solidis pro quolibet bono seruo per solutis, si ille ad Ecclesiam confugiens suam voluntatem patefecerit, liber efficitur, ut per Anton. Ricciul. d. c. 28. num. 7.

In gloss. Seruitutem. ibi, locus erit gratificationi. Notatur ad hæc quod si plures simul eodemque tempore conuenerint ad huiusmodi redemptionem, locus erit gratificationi, ut per Tiraq. d. c. 2. num. 9.

SVM MARIVM.

- 1 Iudæus Christianum in seruum habere non potest, in adscriptitium vero potest.
- 2 Iudæus potest habere adscriptitium Christianum in consequentiam rursus, quod possidet.
- 3 Originarij, siue adscriptij liberi sunt.
- 4 Iudæus si habeat causam cum Christiano, iudicanda est secundum æquitatem, sed distingue ut ibi.

CAP. Multorum. II. Greg.

Iudæus non potest habere mancipium Christianum, tamen potest habere colonos agrotum Christianos, qui diutius ibi manserant, qui peragant omnia iura, quæ de colonis, vel originariis statuuntur; sed si Iudæus ab illis transferat, vel in alio obsequio detineret, amittit ius coloniarum, & ius dominij. Colligunt ex Ordin. Abb. antiq. Innoc. Collect. Zabarell. Bellam. Ioan. Andr. Anania. Host. Anchar. Buttr. Panorm. Felin. Mar. Socin. Viuian. in rationali lib. 5. iuris Pontif. pag. 56. Alagona in compendio iuris Canon. pag. 637. remissive Ximen. in concord. part. 1. & 2. desumitur ex registro B. Gregorij lib. 3. indict. 13. epistol. 12. refertur ab Anton. August. collect. 1. Decretal. lib. 5. tit. 5. cap. 1.

Collige ex text. Iudæum posse habere adscriptitium Christianum in consequentiam rursus, quod possidet, ut per Bero. in c. 1. sub. n. 19. c. vers. nec etiam product. sup. de const. Siluest. in summ. verbo Iudæus q. 2. dist. 2. Angel. eod. verbo num. 2. Perez. l. 6. in princ. tit. 1. lib. 8. Ordinam. pag. 60. Marquard. in tractat. de Iudæis part. 2. cap. 5. num. 20. Azor. instit. moral. part. 1. lib. 8. cap. 22. quest. 8.

Sanch. in precepta Decalogi tom. 1. lib. 1. c. 31. num. 21. Anton. Ricciul. in tract. de iure personarum extra gremium. Ecclesia exist. lib. 1. c. 28. num. 21. quomodo enim Iudaeus non possit principaliter possidere Christianum mancipium, potest tamen in consequentiam fundi, cui est adscriptum. Tiraq. in tract. res inter alios acta, in princip. vers. sic & semper. Rebuff. in privileg. scholasticorum, priuil. 106. vers. 28. Quicquid non posse Iudaeum emere fundum, cui sunt adscripti serui Christiani, teneant Ioan. de Platea in l. quemadmodum n. 9. vers. sed quid si vendidi. C. de agricol. & cens. Surd. de aliment. titul. 8. priuil. 89. num. 2. est tamen verum quod non possunt istis adscriptis imponere aliquod onus ultra illa, quae peragere debent coloni originarii, vt aduertit Anton. Ricciul. d. cap. 28. n. 23.

3 In glos. sint. liberi. ibi, nota originarios, siue adscriptos liberos esse. Vide Perez loco proxime citato. Valasc. de de iure emphyt. q. 37. num. 3. & 4. Sanch. de matrimonio. lib. 7. disp. 19. num. 1.

4 In glos. iuris seneritate. Notatur ad hoc quod si causa ventilatur inter Iudaeum, & Christianum, sunt iudicandi secundum rigorem, vt per Socin. hic in fine, lal. in l. & si post ires. notab. 1. ff. si quis caut. & in l. si insulam, etiam notab. 2. ff. de verbor. obligat. Corlet. in cap. interposita §. sane post princ. sup. de appellat. Socin. cons. 62. n. 17. lib. 1. Lancel. de attent. par. 20. 12. limit. 11. num. 8. Decian. in tract. crimin. lib. 3. cap. 13. num. 15. Contrariam tamen opinionem, quod vbiunque viget aequitas, illa sit seruanda tam inter Iudaeos, quam etiam inter Christianos, tenent Felin. hic num. 5. Roland. consil. 35. num. 53. lib. 2. Foller. in consil. Regni tit. de Iudaeis n. 15. cum segg. Tiraquel. de iure primog. quest. 66. num. 7. Natt. cons. 620. num. 17. Roland. consil. 35. num. 18. cum segg. & ex num. 51. lib. 2. Menoch. remed. 8 recuper. num. 288. Farin. fragm. crimin. par. 2. lit. l. num. 603. & hanc quamuis sub dubio probare videtur Aym. consil. 73. sub num. 25. Sunt qui dissidentes Doctorum opiniones nituntur frondere distinctionis complanare, ne per vt si loquamur de aequitate non scripta procedat prior opinio huius glos. si vero loquamur de aequitate scripta tunc potior sit opinio secunda, ita concordare nituntur Ripan. l. si insulam n. 10. ff. de verborum significat. quem refert, & sequitur Marquard. de Iudaeis par. 2. c. 5. sub num. 7. Laderch. consil. 97. num. 4. Fatim. d. tit. 2. n. 615. & non dissentit. Rota in Romana aliment. tertium 11. Ianu. 1621. coram R. P. D. Manzanedo.

S V M M A R I V M.

- 1 Iudaeis non permittitur in dominiis Principum Christianorum novas Synagogas excitare, sed tantum antiquas retinere, vt num. 2.
- 3 Architectis, & fabris Christianis non licet laborare in aedificandis, siue restaurandis Iudaeorum Synagogis.
- 4 Vendere non licet materiam, vt illa Iudaei vtantur ad cultum Iudaicum.

C A P. Iudaei. j III.

1 Iudaei permittuntur habere antiquas Synagogas, sed non erigere novas. Colligunt ex Ordin. Abb. antiq. Innocent. Collect. Zabarell. Bellam. Ioann. Andr. Anania, Host. Anchar. Butr. Panorm. Felin. Mar. Socin. Viuian. in rationali lib. 5. iuris Pontif. pag. 75. Alagona, in compendio iuris Canon. pag. 637. remissioe Ximen in concord. p. 1. & 2. desumitur ex registro B. Gregorij lib. 7. epist. 5. indict. 2. refertur ab Anton. August. collect. 1. Decretal. lib. 5. tit. 5. cap. 4.

2 Hanc eandem concl. ex hoc text. desumunt Azor.

instituit. moral. par. 1. lib. 8. c. 12. quest. 10. Ioan. Franc. Leo in thesauro fore Ecclesiast. par. 4. c. 4. n. 50. vbi etiam aduertit posse Iudaeos collapsas, & ruinas minantes Synagogas restaurare, non autem pretiosiores, aut ampliores eas exaltare, nec antiquas funditus dirutas in locis vbi fuerunt antiquae aedificare.

Aduertendum est minime licere archiectis, & fabris Christianis laborare in aedificandis, siue restaurandis Synagogis Iudaeorum, vt resoluit Anton. Ricciul. de iure personarum extra gremium Ecclesiae existentium lib. 2. cap. 30. num. 7. quicquid huiusmodi fabros non esse condemnandos si causa officij, quod proficuntur, id faciant teneat Fructuosus Bisse in el tratado de las comedias cap. 6. concl. 3. fol. 83. si enim non licet vendere res ad hoc, vt illis Iudaei vtantur ad cultum Iudaicum, D. Thom. 2. 2. quest. 169. art. 2. ad 4. Syluester sum. verbo infidelitas quest. 4. ad fin. Valent. 2. 2. disp. 1. quest. 10. puncto 5. Molin. de instit. tractat. 2. disp. 340. colum. pen. vers. quando aliquis Sanch. in precepta Decalogi lib. 1. c. 7. num. 5. certe tanto minus licebit immediate laborare in Synagoga, quia viget eadem, & maior ratio. Auth. multo magis C. de sacros. Eccles.

S V M M A R I V M.

- 1 Iudaeis non licet in die Veneris sancto tenere ostia, vel fenestras apertas, & num. 2.
- 3 Iudaeorum ritus quando tendunt in opprobrium Christianae fidei non sunt ferendi Iudaei in talibus ritibus.

C A P. Quia super. I V.

Iudaei in tota die Parasceues, id est, Veneris sancti, habere debent clausa ostia, & fenestras. Colligunt ex Ordin. Abb. antiq. Innoc. Collect. Zabarell. Bellam. Ioan. Andr. Anania, Host. Anchar. Butr. Panorm. Felin. Mar. Socin. Viuian. in ration. lib. 5. iuris Pontif. pag. 75. Alagona in compendio iuris Canon. pag. 637. remissioe Ximen. in concord. par. 1. refertur ab Anton. August. collect. 1. Decretal. lib. 5. tit. 5. c. 7.

Hanc eandem concl. ex hoc text. desumit Repent. Inquit. verbo Iudaei §. ultim. Quando enim ritus Iudaeorum tendunt in opprobrium Christianae fidei non sunt ferendi Iudaei in talibus ritibus, vt per Baldanzil. 316. vers. 8. lib. 1. Brun. in tractat. statibus masculis art. 6. num. 60. vers. item Iudaei Marant. de ordine iudiciorum par. 3. vers. iudicij tela num. 60. Anton. Ricciul. in tract. de iure personarum extra gremium Ecclesiae existentium lib. 2. c. 18. cum segg.

S V M M A R I V M.

- 1 Excommunicandi sunt Christiani, qui in domo seruorum Iudaeis, vel Saracenis siue Paganis, & principis secularibus excommunicari debent, qui Iudaei baptizati suis bonis spoliare praesumunt.
- 2 Habitare simul cum Iudaeis, siue Saracenis prohibitum est.
- 3 Iudaei filius veniendo ad Catholicam fidem patriam statem exit.
- 4 Iudaei filius veniens ad fidem Catholicam non potest pretextu ingratitudinis a parente exheredari, immo potest alimenta petere, & dotem.
- 5 Iudaei etiam inter Christianos possunt habere bona stabilia.
- 6 Iudaei filius baptizatus resinet inra susceptionis exheredantes, & reliquos.
- 7 Iudaei resinet inra successionis in bonis parentis ad filios Iudaeorum conuersi.

- 8 Iudeo in balneum ingredi non licet, nec ad eius nuptias, ludos, & choreas.
 9 Excommunicari an quis possit post mortem, remissum.
 11 Iudeus an inter Christianos possit esse notarius, Doctus, Adnotatus, vel arbiter.
 32 Iudæi à Christianis heredes institui non possunt.

CAP. Iudæi. §. V.

Christiani, qui præsumperunt habitare cum Iudæis, sunt excommunicandi; Iudæi & Sarraceni in domo sua mancipia Christiana habere non possunt. Item qui conuertuntur ad fidem, non sunt spoliandi suis bonis, & principes vel potestates locotum faciant ei restitui omnia bona integra sub pena excommunicationis. Colligunt ex Ordin. Abb. antiq. Innoc. Collect. Zabarell. Bellam. Ioan. Andr. Anania, Hostiens. Anch. Butr. Panorm. Felin. Mar. Socin. Viuian. in ration. lib. 5. in iuris Pontif. pag. 57. Alagona in compendio iuris Canon. pag. 638. remissum Ximen. in concord. p. 1. & 2. desumitur ex Concil. Lateran. cap. 26. refertur ab Anton. August. collect. 1. Decretal. lib. 5. tit. 5. cap. 5.

Collige ex text. in prima eius parte prohibitum esse Christianis simul cum Iudæis, vel Sarracenis habitare, ut per Aloyf. de Leo in l. 1. num. 15. vers. neque habitationem C. hoc. iii. Sanch. in præcepta Decalogi tom. 1. lib. 2. cap. 31. num. 5. Anton. Ricciul. de iure personarum extra gremium Ecclesie existentium lib. 2. cap. 41. num. 2. & 3. vbi num. 4. aduertit iure nouo solum esse prohibitam habitationem simultaneam in eodem domo, sed etiam in eodem loco, nam ex constit. Pauli IV. quæ est 3. in ordine Bullarum incip. Cum nimis absurdum, & ex alia Pij V. incip. Romanus Pontifex, omnes debent habitare in vno, eodemque loco, & si ille capax non fuerit, in duobus, vel tribus, vel quot satis sint contigui, ad quos vnus tantum ingressus pateat, & quibus vnus detur exitus, & n. 5. cum Sanch. d. cap. 31. num. 6. vers. quare hinc colligitur, declarat non procedere conclusionem ex text. de sumptum in Iudæis, & infidelibus, qui à Christianis detinentur tanquam serui, cum seruilis conditio excludat præsumptionem subuersionis.

Qui cum eis præsumperint habitare, &c.] Ergo filius Iudæi veniendo ad Catholicam fidem patris potestatem exit, nam per conuersionem ad fidem rumpuntur vincula patriæ potestatis, & efficitur sui iuris, ita Marquard. de Iudæis part. 3. c. 4. num. 8. Afcen. in tract. de patriæ potest. effectum 77. num. 6. & seq. & n. 55. Virill. ad afflicti. decis. 151. num. 9. Surd. de aliment. tit. 1. quest. 18. num. 4. Anton. Ricciul. d. lib. 2. cap. 29. num. 5. Et non potest prætextu ingratitudinis à parente exheredari Surd. ead. tract. tit. 7. quest. 1. num. 44. Anton. Ricciul. d. c. 29. num. 12. & 16. quod potest petere alimenta & filia potest petere dotem.

A possessionibus suis, &c.] Ergo Iudæi etiam inter Christianos possunt habere bona stabilia, ut per Innoc. in cap. quod super num. 4. de voto, Roman. consil. 489. incip. hæc domina. Anton. Ricciul. d. lib. 2. cap. 50. num. 1. vbi num. 2. extendit etiam ad bona Ecclesiastica in emphyteusim, & n. 4. limitat in statu Ecclesiastico, in quo Iudæi nequeunt bona immobilia possidere ex speciali constit. Pauli IV. in ord. 3. §. 2. in fine.

Ut portionem hereditatis suæ, &c.] Notatur ad hoc quod filius Iudæi baptizatus succedit patri, ut per Tiraquel. de iure primog. quest. 66. num. 41. Nauarr. consil. 5. sub tit. de testamen. in antiq. retinet enim iura successionis erga parentes, & reliquos, non secus ac prius, quia dignitas adepta per baptismum non debet reddere illum deterioris conditionis, Marquard. de Iu-

dæis part. 3. cap. 2. num. 12. Anton. Ricciul. d. lib. 2. c. 29. num. 9. & 10. vbi num. 11. quod retinet iura suauitatis. Ita etiam cum iura sanguinis velut naturalia sint indelebilia, l. iuris sanguinis ff. de regulis iuris, l. ius agnationis ff. de pactis. Iudæus retinet iura successionis in bonis parentis ad fidem conuersi, §. 1. Inst. de legis. part. inela, Ant. Ricciul. d. lib. 2. c. 47. quicquid dicat Bertrand. consil. 226. lib. 4. part. 1.

In gloss. Possessionibus. Notatur ad hoc quod Iudæus effectus Christianus adhuc tenetur restituere mala ablata, & omne illud quod ciuilitate ex furto, seu alio delicto nascitur, ut per Farin. in praxi crimin. quest. 97. num. 156. & alios citatos per illust. D. meum Rodericum à Cunha in comment. ad cap. 1. dist. 26. num. 7.

In gloss. Permittantur, ibi, quia repellit Iudeos à communionem Christianorum. Et ideo non licet simul cum Iudæo in balneum ingredi, c. nullus 28. q. 1. Philarch. de officio Sacerd. tom. 1. part. 2. lib. 3. c. 12. in fine. Sanch. d. cap. 31. num. 11. Anton. Ricciul. d. lib. 2. cap. 41. num. 23. nec eos inuitare ad conuiuium, vel eorum conuiuiis accedere, cap. omnes 28. q. 1. idem Anton. Ricciul. d. c. 51. n. 25. Sanch. d. c. 31. n. 12. vbi num. 17. quod nobis interdictum est cum Iudæis accedere ad eorum nuptias, ludos, vel choreas.

In ead. gloss. ibi, excommunicandus est post mortem. An autem post mortem quis possit excommunicari, vide Nauar. in man. c. 27. num. 271. Castr. lib. 2. de iusta hereticorum puni. c. 19. & 20. Couar. in cap. alma mater p. 1. §. 11. num. 8. Azot. institut. moral. p. 2. lib. 5. c. 26. q. 2.

In ead. gloss. ibi, repellit enim eos à legitimis actibus, vide postea ad cap. per. inf. hoc tit.

In ead. gloss. ibi, & ab officiis publicis. De Iudæo an inter Christianos possit esse notarius, vide Anton. Ricciul. d. lib. 2. cap. 27. & an possit esse Procurator, cap. 26. & an possit adipisci gradum Doctoratus, cap. 25. & an inter Christianos possit exercere officium Aduocati, c. 24. & an possit esse arbiter inter Christianos, cap. 23. & an possit esse defensor ciuitatis, vel consequi alium patriæ honorem, c. 22. n. 9.

In ead. gloss. ibi, ne ex testamento Christiani aliquid capiant. Ergo per directum prohibentur Iudæi ne à Christianis heredes instituantur, ad quod singularem dicit hanc glossam Roman. singul. 735. incip. Christianus, quem refert Menoch. de arbit. casu 449. n. 18.

SUMMARIVM.

- 1 Christiani Sarracenis arma, & lignamina deferentes galearum dum ad impugnandos Christianos ea subministrant, excommunicationi, aliisque penis subiacent, & n. 2.
- 3 Sarraceni dicuntur omnes, qui impiæ & nefariæ Mahometi sectæ, atque perfidiæ inherent.
- 4 Armorum nomine comprehenduntur ea, quæ tam ad defendendum, quam offendendum, & pugnandum idonea, & opposita sunt.
- 5 Pæna opposita contra asportantes arma, non comprehendit eos, qui vaginas ad enses recondendos asportauerint.
- 6 Ferrum in hoc text. intelligitur tam factum, quam infectum.
- 7 Lignamina galearum sunt, & dicuntur ligna, ex quibus fieri solent triremes, & aliud quodlibet genus nauigij oblongi.
- 8 Prohibitio de non ferendis armis ad Sarracenos, intelligitur de inimicis nominis Christiani, qui actu, vel habitu habent bellum cum Christianis.
- 9 Pænas plures vni delicto imponit Ecclesia propter ipsius delicti inhumanitatem.

10. Excom.

- 10 Excommunicatus unus potest iterum excommunicari.
 11 Seruus sit capientis, qui ad hostes arma asportauerit.
 12 Participium prateritis temporis etiam in dubio est lata sententia.
 13 Seruitus de iure naturali inducta.

CAP. Ita quorundam. VI.

1 Christiani qui Saracenis deferunt arma, ferrum lignamina, & necessaria ad impugnandos Christianos subministrant; similiter, qui in galeis, & piraticis nauibus Saracenorum curam gubernationis exercent, sunt excommunicati sunt serui capientium, & rerum suarum per principes Catholicos, & consules ciuitatum priuatione mulctantur. Denique precipitur quod in Ecclesiis maritimis crebro proferatur excommunicatio solemniter contra tales. Colligunt ex Ordin. Abb. antiq. Innoc. Collect. Zabarel. Bellam. Ioann. Andr. Anania, Anchar. Hostiens. Butr. Panorm. Felin. Mar. Socin. Nauarr. tom. 2. suorum operum relectionem fecit, Viuiar. in rationali lib. 5. iuris Pontif. pag. 58. Alagona in compend. iuris Canonici pag. 638. remissive Ximen. in concord. p. 1. & 2. desumitur ex Concil. Lateranen. sub Alex. III. c. 24. refertur ab Anton. August. collect. 1. Decretal. lib. 5. tit. 5. c. 6.

2 Probat hic text. quod Christiani Saracenis arma, ferrum, & lignamina deferentes galearum, dum ad impugnandos Christianos ea subministrant, & qui in galeis & piraticis Saracenorum nauibus regimen & curam gubernationis exercent, excommunicationi subiacent, & rerum suarum per Principes Catholicos, & consules ciuitatum priuatione mulctantur, & ipso iure capientium serui sunt. Iam hodie hac excommunicatio est de re feruatis Bullae in Cena Domini c. 7. & prohibitio multis poenis per Christianos Principes facta, prout extat in Ordin. Regia Lusit. lib. 5. tit. 109. ubi parens meus, & apud Castellanos l. 4. tit. 2. p. 4. & l. 2. tit. 5. p. 5. ubi Greg. Lopez, & l. ult. tit. 12. lib. 1. Ordin. ubi Perez, & l. 10. tit. 2. l. 8. nona recopil. ubi Azueved. de materia vide Clar. in pract. lib. 5. §. fin. q. 77. n. 25. Monach. de arbit. casu 95. a. mun. 24. & casu 585. Mozz. de contract. tract. de empt. tit. de rebus que emi vel vendi possunt num. 47. Azueved. d. l. 10. num. 11. Bobadill. in sua politica lib. 4. c. 5. num. 4. Sayr. de claus. Regia lib. 9. c. 6. num. 14. Farin. in praxi crim. p. 3. quest. 108. n. 6. Pradil. in summa legum penaliu. part. 2. casu 100. Horten. Calu. de heretico Regio part. 6. num. 102. vers. ne Christiani. Cabed. Lusit. deci. 47. n. 1. & decis. 115. per totam par. 2. Molina de instit. tract. 1. diff. 343. vers. deinde prohibitum. Paul. Comitol. respons. moral. l. 5. quest. 8. Valer. Reginald. in praxi fori penitent. lib. 9. n. 292. cum seqq. Azor. instit. moral. p. 1. lib. 8. c. 23. q. 3. cum multis seqq.

3 Saracenis. Omnes comprehendit, qui impia, & nefaria Mahometi sectae, atque pestiferae inhaerent, siue sint Turcae, siue Tartari, siue Persae, siue Arabes, siue Egyptij, Africani, & Mauri, ut per Franc. Anton. de Sousa in relect. de censuris Bullae Coena c. 8. num. 3. Azor. d. cap. 2. quest. 4. ubi etiam resoluit quod licet ex hoc text. in presenti Christiana arma ad Iudaeos, Paganos, siue Ethnicos deferentes non sint excommunicatione affecti, quoniam Iudaei, vel Paganus nomine Saracenorum minime significantur. At vero in constit. Pontificia, quae dicitur Bulla in Cena Domini, excommunicatio comprehendit etiam Christianos, qui ad Iudaeos arma deferunt, vel etiam ad Paganos, seu Ethnicos, dummodo sint Christiani nominis inimici, qui actu vel habitu bella cum Christianis gerant.

4 Arma. Comprehenduntur tam ea, quae ad defendendum, quam ea, quae ad offendendum & pugnandum idonea, & appositae sunt, ut scuta, galeae, loricae, gladij, hastae, sagittae, tela, & alia id genus multa: item fustes & lapides, non ad aedificia, sed ad machinas bellicas comparati, siue pilae, siue globi lapidei, aut ferrei, qui vi tormentorum bellicorum solent excludi: ita Azor. d. c. 23. q. 10. Non comprehenduntur tamen asportantes vaginas ad enses recondendos, ex Decian. tractat. crimin. lib. 8. cap. 3. num. 57. quem refert patens meus in remiss. ad Ordin. Regia Lusitan. lib. 5. tit. 109. princip. num. 2.

Ferrum. Siue factum, siue infectum, ut in l. nemo C. 6. quae res exportari non debeant, nomine facti ferri intelligitur quicquid est ex ferro fabricatum, & potest vtile esse ad bellicosus usus, nomine vero infecti ipsa ferri lamina, seu massa exporrecta, vel conglobata, imposita, ac rudis, ut per Azor. d. c. 23. q. 12.

Et lignamina deferant galearum. Lignamina galearum sunt & dicuntur ligna, ex quibus fieri solent, aut possunt tritremes, & aliud quodlibet genus nauigij oblongi, Azor. d. c. 23. q. 12.

Dum ad impugnandos Christianos, &c. Verbo hoc referri debent ad illos, qui frequenter eos solent impugnare, quia prohibitio de non inferendis armis tantum habet locum in Saracenis, vel hostibus nominis Christiani, qui actu vel habitu habent bellum cum Christianis odio solo nominis Christiani, vide Nauarr. in reper. huius text. notab. 4. Boet. deci. 178. n. 20. Cabed. Lusit. deci. 115. n. 4. part. 2. Vnde non comprehendit excommunicatione huius text. qui arma deferunt ad Saracenos, qui bello Christianos contra alios Saracenos, vel Paganos, aut Haereticos defendunt, vel adiuvant tenent Azor. d. c. 23. q. 8.

Tales igitur, &c. Notatur ad hoc quod propter immanitatem delicti, Ecclesia plures poenas vni delicto imponit, ut per Tiraq. de penis temp. c. 93. n. 58.

Notatur etiam ad hoc quod vnus excommunicatus potest iterum excommunicari, & dea absolutio vnus excommunicationis, adhuc remanet alia excommunicatio, quae tunc incipit habere effectum cum absoluitur a prima, ut per Gonzal. ad reg. 8. Cancell. gloss. 1. n. 82. & 83.

Et capientium fieri seruos, &c. Notatur ad hoc quod si capiat ille, qui ad hostes arma portabat, seruus sit capientis, ut per Mench. illust. quest. cap. 10. num. 1. ubi etiam resoluit huiusmodi seruum delictum esse non posse fugere tuta conscientia, & cap. 9. num. 2. per hunc text. tenet a iure diuino quasi supernaturaliter homines seruos poenae effici per peccatum, an autem possit aliquis seruus effici propter rebellionem in principem commissam, vide Morl. in emporio iuris civilis part. 1. tit. 12. quest. 5.

In gloss. Subiectos, ibi, & sic ipso iure sunt excommunicati Notatur ad hoc, quod participium prateritis temporis etiam in dubio est lata sententia, ut per Tiraq. in l. si unquam. verbo reuertatur num. 33. C. de reuocandis donat. Moneta de distribut. quodam parte 2. q. 7. n. 18.

In gloss. Seruos ibi. Not. seruitutem de iure naturali inductam. Vide Capol. de seru. urban. cap. 1. num. 1.

In gloss. Priuatione. ibi, hoc ponit Papa facere contra laicos ratione commissi. Notatur ad hoc, quod Papa potest statuere ut laicus committens aliquod crimen, sit seruus, ut per Nauarr. hic notab. 11. in gloss. 5. & in gloss. pen. num. 15. subdens aliquam seruitutem inductam esse iure Pontificio.

S V M M A R I V M.

- 1 Iudaei Synagogas de nouo exigere non possunt, sed tantum collapsas, & ruinam minantes restaurare & n. 2.
 3. Adificare

3. *Adificare prohibetur, non prohibetur reedificare.*

4. *Res semel destructa, si reficiatur, non dicitur eadem, sed noua, & diuersa.*

5. *Christianis non licet quicquam vendere paganis ad eum finem, scilicet, ut extruantur, fulciantur, aut muniantur idolorum fana, &c.*

CAP. Consuluit. VII.

1. *Iudæi non possunt constituere nouas Synagogas, sed tantum collapsas, & ruinam minantes restaurare, non tamen eas exaltare, vel ampliores, aut pretiosiores facere, quam fuerunt. Colligunt ex Ordin. Abb. antiq. Innoc. Collect. Zabari. Bellam. Ioan. Andr. Anania, Hostiens. Anch. Butr. Panorm. Felin. Mar. Socin. Viuian. in rationali lib. 5. iuris Pontificij, pag. 59. Alagona in compendio iuris Canonici, pag. 638. remissive Ximen. in concord. p. 1. & 2. refertur ab Anton. August. collect. 2. Decretal. lib. 5. tit. 4. cap. 1. Vide quæ dixi ad cap. Iudæi 3. n. 2. sub hoc tit.*

2. *Si eas reedificent.]* Ergo prohibetur adificare non prohibetur reedificare, vt per Felin. in cap. cum accessisset num. 34. & ibi Decian. num. 19. sup. de constit. Boët. decis. 44. num. 3. cum seq. Cassan. in consuet. Burgundie rub. 13. verbo de noueau sel. 379. Auiles ad c. 22. Prætorum num. 24. num. segg. Anton. Gom. l. 46. Tauri n. 15. & 16. vers. & ita vides. Chald. Pereira de reuocat. emphyr. quest. 1. num. 10. Bobadil. in sua politica lib. 3. c. 5. n. 13. D. Babof. in l. diuersio §. fin. num. 122. part. 1. ff. soluto matrim.

3. *Quam antea fuisse noscitur.]* Notatur ad hoc quod res semel destructa si reficiatur, non dicitur eadem, sed noua & diuersa, vt per Surd. conf. 121. num. 8. & 23. quem refert & sequitur Steph. Gratian. discept. forens. cap. 74. num. 17.

4. *Aduerte minime licere Christianis quicquam vendere Paganis ad eum finem, videlicet, ut extruantur, fulciantur, reficiantur, aut muniantur idolorum fana, aut Sarracenorum delubra, vulgo mesquitas, quoniam hæc impio cultui, & superstitioni deferuntur; nec item ad eum finem, scilicet ad Synagogas Iudæorum adificandas, eo quod per se & natura sua ad Iudæicos ritus, & caeremonias diriguntur, licet enim Ecclesia sinat Iudæos veteres Synagogas reficere, aut fulciri ruinosas, non ideo fas est Christianis vendere Iudæis ligna, cæmentum, & lapides, quibus reparantur, nam ea vendere in eos usus, & ad eum finem sua natura malum est. Ita Azor. insit. moral. part. 1. lib. 8. c. 14. quest. ult. & lib. 9. c. 11. quest. 3. & p. 2. & lib. 12. cap. ult. Nau. conf. 2. sub hoc tit. in antiq. Ant. Ricciul. de iure personarum, extra gremium Ecclesia exist. lib. 2. c. 39. num. 5. & 6. ubi num. 6. ampliat procedere etiam si vendantur res indifferentes, videlicet communes bono, & malo vsui, licet non vendantur ea intentione, ut Iudæus ad malum abutatur, si tamen Christianus nouit Iudæum abuturum.*

SVMMARIVM.

1. *Christiani esse non debent in familiari seruitio Iudæorum.*
2. *Iudæorum communio, & familiaritas nobis est interdicta.*
3. *Christiane semina non licet nutricis filij Iudæi munus subire, etiam cum dispensatione Episcopi.*
4. *Nutrices Christiane etiam extra Iudæorum domos, eorum filios lactare non possunt.*

CAP. Ad hæc. VIII.

Christiani sunt censuris compellendi ne se Iudæorum seruitio assidue pro mercede exponant. Item obstetrices, & nutrices non presumant nutrire pueros in domibus Hebræorum, ne ob assiduum familiaritatem simplices pervertantur. Colligunt ex Ordin. Abb. antiq. Innoc. Collect. Zabarell. Bellam. Ioan. Andr. Anania, Hostiens. Anch. Butr. Panorm. Felin. Mar. Socin. Viuian. in rationali lib. 5. iuris Pontificij pag. 59. Alagona in compend. iuris Canon pag. 638. remissive Ximen. in concord. part. 1. refertur ab Anton. August. collect. 2. Decretal. lib. 5. tit. 4. cap. 2. & est post Concil. Lateran. sub Alexand. III. part. 20. cap. 2. §. ad hæc.

Collige ex tex. Iudæorum communionem & familiaritatem nobis esse interdictam, quia sub. se potest subuersionis periculum, vt per Auiles ad cap. Prætorum 26. in gloss. apartado a num. 2. Perez l. 10. tit. 13. lib. 8. Ordin. Cencel. ad decretal. collect. 15. num. 1. Filiuc. tom. 2. tract. 22. cap. 5. num. 126. Sanch. in præcepta Decal. tom. 1. lib. 2. c. 31. num. 2. cum segg. Anton. Ricciul. in tract. de iure personarum extra gremium Ecclesia exist. l. 2. c. 38. num. 3. resoluentes etiam fideles a mortali peccato non excusari si moniti huiusmodi familiaritatem non vitent, quando peruersionis periculum imminere potest, quod quidem si absit, & sperari possit conuersio infidelium, nulla remanet prohibitio quominus possimus cum illis communicare.

Et nutricibus eorum, &c.] Notatur ad hoc quod non licet scemina Christianæ nutricis filij Iudæi munus obire. Foler, in consuet. Regni tit. de Iudæis num. 10. in pragmatica Caroli V. Azor. insit. moral. part. 1. l. 5. c. 22. quest. 9. Ioan. Franc. Led. in thesaur. fori Ecclesiæ part. 4. c. 4. num. 44. Sanch. d. c. 31. num. 19. Anton. Ricciul. d. lib. 2. cap. 28. num. 10. & 15. resoluit cum Fel. & aliis regulariter Episcopum non posse dispensare, vt Iudæus possit habere nutricem Christianam. Et peculiari constitit. Gregor. XII. 70. incip. Antiqua Iudæorum, Iudæus retinens nutrices contra factorum Canonum statuta potest puniri etiam ab Inquisitoribus hæreticæ prauitatis, quia est vnus ex casibus comprehensis in ista constitut.

In eorum domibus nutrice, &c.] Ergo extra domum poterunt Iudæi habere nutrices Christianas, per quas suos infantes lactari faciant, vt tenent in presenti Zabarell. vers. oppono. Mar. Socin. sub n. 5. vers. secundus intellectus. Abb. sub n. 2. vers. & breuiter, cum gloss. hic sub hoc verbo. Verum contrarium melius defendunt hic Ioan. Andr. in finalibus verbis, Butr. in fine. Anan. sub n. 5. & 6. Felin. n. 3. vers. sed contrarium, Syluest. verba Iudæus q. 2. dict. 3. Armil. eod. verbo n. 8. Aloyf. Leo in l. 1. n. 10. C. hoc tit. Azor. d. cap. 22. quest. 9. Franc. Leo d. cap. 4. num. 44. Sanch. d. c. 31. n. 19. & 27. respondentes text. in presenti dum dicit in eorum domibus non potuisse eam particulam ad restringendam prohibitionem, sed gratia frequentionis vsus, quia frequentius intra domum contingit nutritio. Quod aded verum est vt nec Episcopi dispensare possint vt nutrices Christianæ extra domos Iudæorum habitantes eorum infantes lactare & nutrire valeant, prout resoluunt Ioan. Franc. Leo d. 6. 4. men. 45. & post Felin. & Aloyf. de Leo regulariter hoc esse verum testatur Anton. Ricciul. d. l. 2. cap. 28. num. 18.

SVMMARIVM.

1. *Iudæi inuiti non sunt baptizandi, nec ad hoc cogendi, nec sine iudicio puniendi, aut rebus suis spoliandi, vel*

- in suis festiuitatibus molestandi, nec ipsarum come-
teria violanda, aut eorum corpora exhumanda.
2 Iudei ad Fidem seu Baptismum compellendi non sunt.
3 Iudeorum & infidelium infantes, qui adhuc ad vsum
rationis non peruenierunt, non possunt inuitis parenti-
bus baptizari.
4 Iudeos expellere non possunt Principes Christiani ex suo
territorio sine iusta causa.
5 Iudei ex Roma, Hispania, Francia, & aliis regnis olim
eiekti fuerunt.
6 Poenis alternatiue impostis optio datur reo, quod in-
telligit ut ibi.

CAP. Sicut Iudæi. IX.

Iudæi non sunt inuiti baptizandi, nec ad hoc co-
gendi, quia tunc non crederentur habere fidem
Christi, nec sine iudicio sunt puniendi in bonis, vel
corpore, nullus omnino debet bonas eorum consue-
tudines immutare, & coacta seruitutia ab eis exigere,
nisi quæ consueuerunt facere. Item nemo audeat mu-
tilare, vel inuadere eorum cæmeterium, nec humata
corpora effodere, & si quis sciens hoc decretum præ-
sumpserit contrarie, nisi se corrigat satisfaciendo, est
excommunicandus, vel multandus officio, aut hono-
re. Colligitur ex Ordin. Abb. antiq. Innoc. Collect.
Zabarel. Bellam. Ioan. Andr. Anan. Hostiens. Butr.
Anch. Panoorm. Felin. Mar. Soc. Cened. collect. 59. Vi-
uiam in ration. lib. 5. inis Pontificij, pag. 60. Alagona in
compend. iuris Canon. pag. 639. remissus Casaf. in annot.
& Ximen. in concord. p. 1. & 2. refertur ab Anton. Aug.
collect. 2. Decret. lib. 5. tit. 4. cap. 3. & est post Concil.
Lateran. sub Alexand. III. part. 20. cap. 1.

2 Ad baptismum venire compelli. Sec. Ergo Iudæi ad
Fidem, seu baptismum compellendi non sunt, de quo
vide D. Thom. 2. 2. quest. 10. artic. 8. Riccard. in 4. sent.
distinct. 6. art. 3. quest. 1. & ibi Paul. distinct. 4. quest. 4.
Durand. quest. 6. Sot. dist. 5. quest. unic. art. 10. Bald. No-
uell. de dote part. 1. num. 47. Nat. consil. 434 num. 1.
Greg. 1. 2. gloss. 3. tit. 2. 3. part. 2. Ioan. Franc. Leo in thes.
fori Ecclesiast. part. 4. c. 4. num. 17. Marquard. de Iudeis part. 3.
c. 2. num. 8. Patil. consil. 1. num. 17. & 18 lib. 4. Anton. Ric-
ciol. in tract. de iure personarum extra gremium Ecclesie
extit. lib. 2. c. 3. per totum Christoph. de Pace ad l. 84.
styli num. 5.

3 Vtuntur autem Iudæorum & infidelium infantes,
qui adhuc ad vsum rationis non peruenierunt, possint
inuitis parentibus baptizari, quæstio est ad præsens
institutum non contemnenda, in qua partem negati-
uam, nempe quod parentibus inuitis pueri ante vsum
rationis baptizari licet non possint, tenent D. Thom.
d. quest. 10. art. ult. Riccard. Palud. & Sot. citatis locis,
D. Antonin. in summ. part. 2. tit. 12. c. 2. § pueri Iudæorum.
Victor. de Sacram. tit. de Baptismo, num. 27. Zabari. Ana-
nia, Socin. Abb. & Felin. in præsens. Simanch. de catho-
lic. instit. c. 29. a. num. 51. c. 3. § 5. num. 13. Ioseph. Angles
in floribus Theolog. quest. 2. de recipien. baptismi. art. 2. Re-
flaur. de Imper. cap. 10. num. 15. Cuch. instit. canon. lib. 5.
tit. de baptismo n. 130. Zanch. in tract. de hereticis c. 36.
num. 1. Borghin. decis. 21. num. 14. part. 2. Cornel. Benin-
cal. tract. de pauperi in §. speci. in ind. num. 8. Nau. consil. 4.
tit. de conuersione infidel. Burlar. consil. 2. 31. num. 1. & 2. lib. 3.
Afflict. decis. 151. Natta consil. 434. Marquard. de Iudeis
part. 3. c. 8. Philip. Paschal. de patria potestate part. 1. c. 2.
sub num. 3. Mench. illustr. lib. 1. c. 8. num. 12. Petr. de Ata-
gon. 2. 2. quest. 10. art. 8. pag. 286. cum seqq. & artic. 12.
vbi Bannes quest. 10. art. 10. colum. 614. cum seqq. & art.
21. Perez l. 3. vers. de infidelibus vero nondum doli capaci-
tatis. 4. lib. 8. Ordin. pag. 117. Gab. Valsquez in 3. part.
D. Thoma. tom. 1. diffus. 155. Aegid. de Coninch. de Sa-

cram. & censur. tom. 1. diffus. 68. art. 10. Sot. tom. 3.
diff. 25. sect. 3. Ioan. Francisc. Leo d. c. 5. a. num. 7. Valer.
Reginald. in praxi fori penitent. lib. 2. num. 68. Anton.
Ricciol. d. lib. 2. c. 32. plures per Cened. ad Decretal.
collect. 59. num. 1. Quamuis contrarium teneant Seco-
Archid. Gemin. Ioan. Andr. Gabr. Biel. Angl. Zaz. &
alii quos refert, & improbat Anton. Ricciol. d. cap. 3.
num. 2.

An denique possint Principes Christiani Iudæos
ex proprio territorio expellere dubitauit Marquard.
in suo sepe citato tract. de Iudeis part. 1. c. 6. num. 3. vbi
affirmatiuam tandem opinionem sequitur. Sed verum
est quod ex potestate ordinaria, & rationi regulari
nequit Princeps ex sola eius voluntate eicere ex suo
territorio, & ditione Iudæos pacifice, & bene vici-
tates, ita Oldrad. consil. 87. & 264. Socin. consil. 84. lib. 4.
Roland. consil. 25. num. 19. lib. 3. Patil. consil. 2. num. 1.
lib. 4. Corset. de potestate Regis quest. 81. Hermes in
tract. de instaur. relig. lib. 2. c. 12. Cened. ad Decretal. co-
lect. 15. num. 2. & collect. 83. num. 3. Ludou. Rodolph. de
suprema seu absoluta Principis potest. cap. 6. num. 106.
Anton. Ricciol. d. lib. 2. cap. 51. a. princip. Christoph. de
Pace ad l. 84. styli.

Quando verò adesset iusta causa eiciendi Iudæos,
vt si periculum, vel scandalum immineret in terris
Christianorum, aut si ipsi Iudæi machinationibus, &
enormia contra Fidem præparent, & similibus, ex-
pellendi sunt, nec tolerandi, quia cum abutatur gra-
tia, priuilegium amittere merentur tanquam ingrati,
vt supracitati Doctores notant, & præcipue Cardin.
Tusch. lib. 1. verbo Iudæus concl. 371. num. 8. Fatin. fragm.
crimin. part. 2. lit. I. num. 614. Ricciol. d. cap. 51. a. num. 59.
vbi percurrit, ac recenset iustas causas eiciendi Iu-
dæos. Olim enim à Roma iussi fuerunt discedere in
actib. Apost. c. 18. num. 2. & pulsi per paganos, seu gen-
tiles, vt scribit Ioseph. antiq. Iudæic. lib. 19. cap. 10. Et
edicto publico omnes fuerunt expulsi à Francorum
regno anno 1182. & sequenti, teste Cened. d. collect. 51.
num. 3. Et ab Hispaniarum Regnis per Ferdinandum
& Elisabetham Reges Catholicos expulsi fuerunt
quadraginta milia Iudæorum, vt attestantur Rops
de heret. part. 1. num. 165. cum seqq. & sing. 37. num. 4.
Perez l. 40. tit. 4. lib. 8. Ordin. pag. 79. in fin. & pag. 80.
Illece. in Chronica Pontificali part. 2. lib. 6. c. 30. § 4.
Cened. d. collect. 15. num. 3. Franc. de Pisa en la historia
de Toledo lib. 4. c. 35. prope finem. Et de Sabandia, Anglus,
& statu Mediolani multos fuisse expulso affectu Lu-
dovic. Rodolphin. d. c. 6. num. 111. & 112.

In gloss. Aut excommunicationis, sin. ibi. & ita videtur
in epitome iudicis quod istorum propria imponitur. Notatur
ad hoc quod in penis alternatiue impositis optio da-
tur reo, similis gloss. in cap. fraternitatis 34. dist. 8. in cap.
à crapula, de vita. & honest. cleric. vtrouque scribente,
Franc. ad reg. in alternatiuis num. 1. de regulis iuris lib. 6.
Felin. in cap. inter ceteras, num. 5. de rescript. vbi Dec.
num. 9. multi de quibus Bernard. in tract. cap. 79. num. 3.
& reg. 546. Anton. Gom. tom. 3. vari. cap. 1. num. 39. Cald.
Pereira de nominat. emphyt. quest. 10. num. 81. Cened. ad
Decretal. collect. 59. num. 4. Sayr. in elam. regia lib. 3. cap. 8.
num. 14. Verum hoc ita indistinctè acceptum securum
non est, vt etiam supracitati Doctores fatentur, iudeo-
que ex Doctrina Bart. in l. 1. vers. expulsi et n. si de
effractorib. quam sequuntur Felin. & Dec. dist. lucis.
Clar. in pract. §. fin. quest. 85. num. 6. Menoch. de arbitrar.
lib. 1. quest. 94. num. 1. cum seqq. & alij, de quibus Cened.
vbi supra distinguendum quod si verba legis poenis
alternatiue ignorantis ad iudicem inferantur, ipsius
erit electio, & ita procedunt l. 1. c. de his qui latrones. &
cap. quoriam frequenter §. ult. vers. si autem sup. vbi sit non
contest. l. si fugiui, vt Bald. num. 8. C. de seru. fugit. cum
similibus

similibus. Si verè eorum respiciunt, veluti soluat centum, vel recedat à civitate, ad illum electio spectabit, & ita intelligitur *l. quicumque in princ. i. unde gloss. 2. C. de servis fugit.* quod quidem verum est quamvis reo electio tribuatur etiam casu quo verba ad illum passivè referantur, veluti patitur hanc, vel illam penam, vt per Dec. in d. cap. inter ceteras num. 10. & in d. l. si fugitivus num. 96. Menoch. d. quest. 94. n. 5. quicquid contradicat Abb. in presenti, per hunc text. qui tamen nihil obstat, quia cum in altera parte alienativè agat de excommunicatione, quæ à iudice imponi debet, eodem etiam modo altera pars est intelligenda, nempe quod à iudice privatio de qua ibi fiat, arg. l. i. cum ibi notatis ff. de reb. dub. declarant Dec. d. n. 50. Menoch. num. 6. vbi proximè.

SVM MARIVM.

1. Ponit duas indulgentias illorum, qui pagani prædicant.
2. Missis ad Iudeorum, & Infidelium conversionem specialiter concessum est, vt servata temporum qualitate iuxta Canonicas sanctiones liceat vesci cibis, quæ ab infidelibus illis apponuntur.
3. Prædicare nemo potest sine licentia sui Prælati.

CAP. Quàm sit. X.

1. Prædicantes Pagani Fidem Christi possunt edere cibos ministratos à paganis, servata qualitate ciborum secundum ius Canonicum. Possunt etiam iis adherere electi & Religiosi idonei quæsitæ, & obtentæ facultate à superioriibus. Colligunt ex Ordinariis Abb. antiq. Innoc. Collect. Zabarell. Bellam. Ioann. Andr. Anania, Hostiens. Anchar. Butr. Mar. Socin. Panorm. Felin. Viuian. in rationali lib. 5. iuris Pontificij pag. 61. Alagona in compendio iuris Canonici pag. 639. remissivè Ximen. in concord. p. 1. refertur ab Anton. August. collect. 2. Decretal. lib. 5. tit. 4. cap. 4.
2. *Ut vesci his cibis, &c.* Notatur ad hoc quod missis ad Iudeorum, & infidelium conversionem specialiter concessum est vt servata temporum qualitate iuxta Canonicas sanctiones liceat vesci cibis, quæ ab infidelibus illis apponuntur, vt per Hostiens. hic in princip. Butr. numero 6. Abb. num. 2. & Socin. numero 1. Anton. Ricciol. in pract. de iure personarum extra. gremium Ecclesie exist. lib. 2. cap. 41. num. 30. quod est intelligendum dummodo cibi allati edantur uti res à Deo creatæ, secus si edantur tanquam res idolo consecratæ, quia tunc fame mori magis debemus quàm illis vesci. cap. sic latius 23. quest. 4. quem sic intelligunt ibi Archid. num. 1. & 2. Bellam. in fine, Tutrecrem, etiam in fine, Siluest. verbo Iudeus quest. 1. dicto 2. Rosel. eod. verbo 1. num. 1. Sanch. in præcepta Decalogi rom. 1. lib. 2. cap. 31. sub num. 7.
3. *Et habita Prælatorum, &c.* Ergo nemo prædicare potest sine licentia sui Prælati, de quo dixi in meo tract. de officio & potest. Episcop. p. 3. alleg. 76. a num. 2.

SVM MARIVM.

1. Compendium huius text. refertur.
2. Bello durante nec pro redimendo captivo non possunt arma ad barbaros infideles faciendos fortiores deferri.
3. Censura lata in admittentem aliquod delictum an liget mandantem, aut consulentem, remissivè.
4. Christiani apud Turcas captivi & in eorum tirremibus, cætenis vincit contra Christianos remigare coacti,

an peccent mortaliter sic remigando, & aliquam incurrant excommunicationem remissivè.

CAP. Significavit. XI.

Transcuntes ad terras Sarracenorum pro redimendis captivis debent iurare coram Episcopo se non laturos in suis mercibus, & alio modo aliquid, quod erit commodum, & subsidium Sarracenis extra articulum redemptionis. Item qui tempore treugæ deferunt merces prohibitas Sarracenis causa lucrandi, sunt excommunicati, sic qui mittunt per nuncios. Item qui iurant non portare merces prohibitas, nisi sit pax inter ipsos, & Christianos, si deferunt tempore treugæ sunt excommunicati. Colligunt ex Ordinariis Abb. antiq. Innoc. Collect. Zabarell. Ioann. Andr. Anania, Host. Anch. Butr. Mar. Socin. Panormit. Felin. Viuian. in rationali lib. 5. iuris Pontificij pag. 37. Alagona in compendio iuris Canonici pag. 639. remissivè Ximen. in concord. p. 1. & 2. refertur ab Anton. August. collect. 4. Decretal. lib. 5. tit. 4. cap. 5.

Collige ex text. quod durante bello nec pro redimendo captivo, possunt apta arma ad barbaros infideles faciendos fortiores ad pugnandum deferri, vt per Strach. de mercat. p. 2. num. 41. Clar. §. fin. quest. 77. n. 25. Azaved. l. 10. n. 7. tit. 2. lib. 8. noua recop. vbi à numero 3. ampliat hoc procedere etiam in tempore treugæ, & Capol. cons. 31. lib. 2. dicit quod eadem prohibitio quæ versatur tempore belli, durat in tempore treugæ, quamvis Sanch. d. part. 2. num. 43. & Boët. decis. 178. num. 18. asserant quod cessante bello, seu inita pace, vel factis induciis permissum esset, & quidem indistinctè Christianis mercatoribus cum dictis hostibus & mercatoribus habere commercium, secum habitare, & ad eos quascunque merces exportare, seu exportari facere, quibus Sarracenis & hostibus commodum etiam & subsidium afferatur, dummodo non sint merces prohibite.

Merces eis per nuncios, &c. J. Fecit ad illam quæst. an censura lata in admittentem aliquod delictum liget mandantem, aut consulentem, de qua plures Doctores refert Sanch. de matrim. lib. 3. disp. 49. n. 2.

Aut subsidium provenire. J. Vtrum autem Christiani apud Turcas captivi, & in eorum tirremibus, cætenis vincit contra Christianos remigare coacti peccent mortaliter sic remigando, & aliquam incurrant excommunicationem, vide Ludon. Beiam. responsorum casuum conscientie p. 3. casu 13.

SVM MARIVM.

1. Excommunicati sunt qui cum Sarracenis tempore guerra aliquod habent commercium, vel eis præstant subsidium.
2. Bello tempore omne commercium est prohibitum, & omnes merces sunt prohibita portari ad hostes.
3. Papa an habeat supremam potestatem in prohibendo, & concedendo commercium cum infidelibus, & ius bellandi eos, remissivè.
4. Verbum incidant, latam sententiam significat.

CAP. Quod olim. XII.

Excommunicati sunt qui tempore guerræ habent mercimonium cum Sarracenis, vel per se, vel per alios dant subsidia rerum vel consilia. Colligunt ex Ordinariis Abbas antiq. Innoc. Collect. Zabarell. Ioann. Andr. Anania, Hostiens. Anchar. Butr. Panorm. Mar. Socin. Felin. Viuian. in rationali lib. 5. iuris Pontificij pag.

pag. 63. Alagona in compendio iuris canonici pag. 640. remissive Ximen. in concord. p. 1. refertur ab Anton. August. collect. 1. Decret. lib. 5. tit. 4. cap. 6.

Quandū inter nos, & illos guerra durauerit. Notatur ad hoc quod tempore guerra omne commercium est prohibitum, & omnes merces sunt prohibita portari ad hostes, si tamen non sit guerra, tunc non intelligitur merces prohibita, & non incidit in poenam portans quascumque merces ad Sarracenos, nisi esset aliquid de mercibus contentis in cap. ita quorundam, sup. hoc tit. vt per Xuar. alleg. 1.8. num. 3. & conf. 2. de nauibus transuersis num. 3. Greg. Lop. l. 2.2. verbo triginta 5. part. 5.

Vestra igitur discretio, &c.] Vtrum Summus Pontif. habeat supremam potestatem in prohibendo, & concedendo commercium cum infidelibus, & ius debellandi eos, disputavi in meo tract. de officio. & potestate Episcoporum p. 1. tit. 2. c. 2.

Incident.] Hoc verbum latam sententiam significat,
ut per Sayr. in elau. Regia lib. 3. cap. 8. n. 21.

S V M M A R I V M.

- 1 Iudei nutrites, vel seruientes Christianos habere non debent, contrafaciemibus interdicitur Christianorum commercium.
- 2 Familiarietas seu conversatio cum Iudeis non est licita.
- 3 Pronubie vulgaris possunt allegari.
- 4 Iudei cum retributionem Christianis impendunt, quamuis in peccato.
- 5 Inquisitores heretice prauitatis punire possunt Iudeos retinentes nutrites contra Sacrorum Canonem statuta.
- 6 Christus descendit in Stomachum sumentis sacrosanctum Eucharistie sacramentum quando manent naturaliter species panis, & vini.

CAP. Etſi Iudæos. III. *Innocent. III.*

I Vdaz eum sint facti serui, & Christiani liberi, non debent habere nutrices, vel seruientes Christianos si secus faciant, interdicitur Christianis sub poena excommunicationis ne audeant habere aliquod commercium cum illis. Colligunt ex Ordinarij Abb. antiq. Innoc. Collect. Zabartel, Bellam. Ioan. And. Anania, Hostiens. Anch. Butr. Mar. Socin. Panorm. Felin. Cened. Collect. 15. Vitian. in ration. lib. 5. iuris Pontif. pag. 63. Alagona in compendio iuris Canon. pag. 640 remissive Colaf. in annot. & Ximen. in concord. p. 1. & 2. refertur ab Anton. August. collect. 3. Decretal. lib. 5. tit. 3. cap. 1.

Collige ex text. posse Christianum habere seruum
Iudeum, ita tamen vt cum eo familiaritatem non
ineat, vt per Syluestr. *verbo Iudaeus quest. 1. n. 1. Armi-
l. num. 7. Tabien. quest. 3. n. 4. Sanch. in precepta Decalog.
tom. 1. lib. 2. cap. 11. num. 6.*

*In nostram familiaritatem.] Notatur ad hoc quòd fa-
miliaritas, seu conuersatio cum Iudæis non est licita
de quò citauit plures Doctores ad cap. ad hac 8. in princ.
sup. hoc tit.*

[*Iuxta vulgare prouerbum.*] Ergo prouerbia vulga-
ria possunt allegari, vt per Felin. in cap. 1. num. 56. de re-
scriptis, Iaf. in l. 1. num. 36. §. si certum petatur, Pacian. d.
probat. lib. 1. c. 4. n. 21. Illustriss. D. Rodeticum à Cunh-
in præm. Decreti n. 25.

Mus in pera.] Cum igitur Iudæi eam retributionem Christianis impendant, quam mus in pera, eorum confortium fugere debemus, vt per Petr. de Aragona 2.2.

quest. 10. artic. 9. in explicat. articuli in princip. pag. 301.
Cened. d. collect. 15. num. 1.

Nutrices. Hodie peculiari constit. Gregorij XIII. in ord. 70. incipien. Antiqua Iudæorum, potest ab Inquisitoribus hæreticæ prauitatis puniri Iudæus retinens nutrices contra sacrorum Canonum statuta, vide quæ dixi ad c. ad hæc 8. verbo, & nutricibus, sup. hoc tit.

In gloss. *Effundere*. Adverte quòd Christus descen-
dit in stomachum lumentis sacrosanctum Sacramen-
tum Eucharistiæ quandiu manent naturaliter species
illæ panis, & vini, quocunque deferantur, vide *Cap.*
repet. cap. ad limina 30. q. 1. § 6. num. 109. Rebuff. *in*
repet. cap. omnis utriusque sexus. vers. mo dicunt. sup. de pe-
nit. & remiss. pag. mibi § 69. alios Doctores refert Cenci-
d. collect. 1. §. num. ult.

S V M M A R I V M:

- 1 *Iudeus, qui percellerit clericum, temporaliter punitur, & si de facto puniri non potest, interdicitur illi Christianorum commercium.*
- 2 *Iniuriam passus potest agere ad punitionem iniurie principaliter, civiliter vel criminaliter, & incidentem ad damna, & expensas.*
- 3 *Index criminalis potest agnoscere de causa cuius incidenter ad criminalem.*
- 4 *Infidelis excommunicari non potest.*
- 5 *Christianis licitum est cum Iudeis contrahere.*

C A P. Postulasti. XIV.

Si Iudæus percusserit clericum, & sub ditione Episcopi, debet illum punire in re temporali, vel pecunia, & iurare vi laico contra faciat; si est sub dominio alterius, moneat dominum vi idem faciat, quod si dominus negligit implere, Episcopus censuris innodat Christianis ne quis prælarum exercere commercia cum Hebræo donec satisfaciat. Colligunt ex ordin. Abb. antiq. Collect. Innoc. Zabarell. Bellam. Iun. Andr. Anania, Hostiens. Anchar. Butr. Mar. Secu. Panorm. Felin. Vivian. in rationali lib. 5. iuris Pamp. pag. 64. Alagona in compendio iuris Canonici pag. 44. remissive Ximen. in concord. p. 1.

Collige ex text. quod Iudaei percussit clericum
non inquitit excommunicationem *canon. si quis haere-*
te 17. quest. 4. ad quod plures ibi citati Doctores
Ipsum poena pecuniaria, &c. Notatur ad hoc quod
injuriam passus potest agere ad punitionem iniuria
principaliter, civiliter vel criminaliter, & inciden-
ter ad damna & expensas, vel per *Cons. lib. 1. var.*
cap. 10. num. 7. versic. sic. Nam Index criminalis potest
cognoscere de causa civili incidenter ad causam cri-
minalem. D. Barbof. in *l. si ad hostibus §. fin. num. 46. ff.*
solutio matrim.

*Tu Christianis omnibus per censuras, &c.] Ex eo quia
infidelis non potest excommunicari, vt per Spin. in
Speculo testam gloss. 11. rub. num. 55.*

¶ Præsumat commercia exercere.] Ergo licitum est Christianis cum Iudeis contrahere, cum enim præsentis & familiaris iuribus propter delictum imperii nam interdicitur commercium Christianorum cum illis, absque difficultate, supponit commercium cum eis esse nobis licitum, ex r.g. quòd privato supponit habitum, l. decem ff. de verbor. oblig. & ideo ita relolvunt Corset. in sing. verbo societas lib. 1. Follet. cap. 488. Regni tit. de iudeis in pragm. & quia n. 9. Rom. cap. 1. incip. hac domina Petra, Pert. Sarnata de diversis mor. cat. in fine num. 21. Cornaz Lucensis decisi. 157 n. 3. Mut. quard. de Iudeis part. 1. cap. 5. Hentici de fidelis lib. 2. cap. 2.

ad num. 116. Sanch. in *præceptis Decalogi* tom. 1. l. 2. c. 31. n. 23. Anton. Ricciul. in *trakt. de iure personarum extra gremium Ecclesie exist.* lib. 2. c. 42. à princip. ubi n. 3. extendit ut procedat etiam in Principe, & n. 4. ut Iudæus possit contrahere etiam cum Ecclesia.

S Y M M A R I U M.

- 1 Iudæi, & Sarraceni viriisque sexus debent in terris Christianorum vii habitu per quem a Christianis discernantur, & in die passionis Domini non debent in publicum progredi, nec in contumeliam Creatoris proficere.
- 2 Iudæi debent à Christianis qualitate habitus discerni.
- 3 Commixtio carnalis Christiani cum Iudæa, & ex aduerso, damnata est, & scdissima reputatur.
- 4 Iudæi in diebus lamentationis, & Dominica passionis in publicum prodire non debent.
- 5 Statutum prohibens artifices in certis festis artem exercere, non comprehendit Iudæos, nisi specificè de illis loquatur.
- 6 Iudæorum illusiones, & opprobria in spectum Fidei sunt maximè damnata.
- 7 Iudæus carnaliter cognoscens Christianam, qua pena sit puniendus, ostenditur.
- 8 Christianus ignoranter cognoscens Iudæam excusatur.

C A P. In nonnullis. XV.

Iudæi & Sarraceni habitu à Christianis debent distinguendi, & in Dominica Passionis, ac in hebdomada sancta non exire in publicum, si scus faciant, eos seculares Principes puniri faciant, ne Christum blasphemare præsumant, Colligunt ex Ordin. Abb. antiq. Collect. Innocenti. Zabarell. Bellam. Ioan. Andr. Anania, Anch. Buttr. Mar. Socin. Felin. Panor. Hostiens. Viarian. in *rationali* lib. 5. iuris Pontificij pag. 64. Alagona in *compendio iuris Canon.* pag. 640. remittit Ximen. in *concord.* p. 1. & 2. desumitur ex Concil. Lateranen. sub Alex. III. cap. 68. & refertur ab Anton. Aug. collect. 4. *Decretal.* lib. 5. tit. 5. cap. 1.

Habitus distinguendi diuersitas.] Notatur ad hoc quod Iudæi debent à Christianis qualitate habitus discerni, ut per Guillel. in c. Raynuius, *sup. de testam. in princip.* n. 63. cum seqq. Palat. in *repet. rub. de donat. inter vi- rum & uxorem* §. 70. num. 29. Petrus l. 8. §. 38. tit. 3. lib. 8. Ordin. Cened. ad *Decretal.* collect. §. 9. num. 3. hoc idem peculiari pragmatica sanxit in Regno Neapolitano Carolus V. ut in *pragmatica* incipit. Et quia perfidorum, & Paulus I. V. ac Pius V. Pontifices Maximi hoc pariter prouiderunt. sanxerunt, ille in *constitut.* incip. *Cum nimis absurdum*, hic vero in *constitut.* 3. incipit *Romanus Pontifex*, quarum constitutionum auctoritate sancitum est ut mascululi biterum, feminae vero aliud signum patens, itaut nullo modo eclate, aut abscondi possit, palam deferre teneantur, nec super non delatione biteri, aut alterius signi huiusmodi cuiusvis eorum gradus, vel præminentiæ, seu tolerantie excusati, aut per Camerarium, aut Sedis Apost. Legatos absolui possint cum amplissima derogatione privilegiorum in contrarium quomodocunque facientium, refert Antoni. Ricciul. de *iure personarum extra gremium Ecclesie exist.* lib. 2. cap. 43. num. 1. ubi num. 5. cum Fulgos. *conf.* §. 5. num. 2. vers. *secundo sciendum*, & Marquard. de *Iudæis* p. 1. cap. 4. vers. *valeret tamen*, ac alius per eum citatis, resoluit huiusmodi privilegium de non deferendo signum ex causa bene visa concedi posse Hebræis per summum Pont.

Collect. Barbof. Tom. III.

Ne igitur tam damnata commixtionis, &c.] Damnata enim cit & scdissima omnino reputatur carnalis commixtio Christiani cum Iudæa, & vice versa, conc. l. *ne quis Christianam* ubi Salicet. & Fulgos. C. hoc tit. Cor. *conf.* 114. in princip. & num. 8. lib. 1. Decian. *trakt. crimin.* lib. 5. cap. 12. num. 20. in fine & num. 23. Menoch. de *arbitr. casu* 290. in princip. Molin. de *Iust.* tom. 4. *trakt.* 3. disp. 104. num. 6. Gom. l. 80. Tauri n. 26. Felin. in *praxi crimin.* q. 139. n. 28.

In diebus autem lamentationis, &c.] Notatur ad hoc quod Iudæi in diebus lamentationis, & Dominica Passionis in publicum prodire non debent, unde in sancta hebdomada, & festo Paschæ de domo Iudæos exire non posse Papiæ constitutum dicit Borgnin. Causalean. *Finis. decis.* 12. num. 14. cum seqq. quem refert & sequitur Bernard. Grææ. ad *pract. Camera Imper.* lib. 2. *concl.* 5. in *coronide* num. 8. & 9.

Verum autem statutum prohibens artifices in certis festis artem exercere, comprehendat artifices Iudæos, solet ab aliquibus in dubium reuocari, in quo negatiuè respondet Bald. *conf.* 112. incip. *Statuto canetur* lib. 4. quem refert & sequitur Surd. *conf.* 120. sub num. 18. vers. & respectu solemnitarum quod quidem intelligendum est, nisi statutum vltius procedat, & specificè de Iudæis, vel de infidelibus loquatur, tunc enim possunt ad fectorum obseruantiam aditari, non quia statuentes velint per festotum obseruantiam eorum saluti consulere; sed ne per exercitum nobis videantur illudere; quo fit ut cum in Vrbe ex peculiari constit. Pauli IV. incip. *Cum nimis absurdum* §. 2. Iudæi obligentur ad obseruantiam fectorum, quæ seruat Ecclesia, merito ad illa tenentur, ita Anton. Ricciul. d. lib. 2. cap. 8. à princip.

Illud autem distictissimè, &c.] Notatur ad hoc quod Iudæorum illusiones, & opprobria in spectum Fidei sunt maximè damnata, ut per Fatin. in *praxi crimin.* p. 5. q. 139. num. 26.

In gl. *Animaduersione*. Notatur ad hoc quod Iudæus carnaliter cognoscens Christianam pena pecuniaria vel alia temporalia est puniendus. Sed in hoc attendenda est conditio personarum, & maximè mulieris, an sit honesta matrona, seu mulier nobilis, an verò vilis conditionis, inhonestæ, ac meretriciæ vitæ: item an Iudæus sit minor 25. annis, an vxoratus, vel solutus, an semel tantum vel pluries, & cum pluribus mulieribus se commiscuerit. His enim aut similibus circumstantiis delictum aggravantibus, & magis turpe facientibus index quandoque leuem, seu pecuniariam, quandoque grauem, & corporalem, quandoque etiam grauissimam & mortis penam imponet. Vide Marquardi de *Iudæis* p. 2. cap. 3. num. 2. in fine, vers. & quod in Iudæo, & num. 11. Decian. d. cap. 12. num. 20. vers. *verum est*, Menoch. d. *casu* 290. num. 15. in fine. Petr. Caball. *resolut. crimin.* casu 4. num. 8. quos refert, & sequitur Fatin. in *praxi crimin.* p. 3. q. 139. n. 8.

In gloss. *Erroris*, ibi, ergo si ignoranter commiscetur Christianus Iudææ, dummodo non sit crassa sine affectata ignorantia excusatur. Vide Marquard. d. cap. 3. num. 17. Menoch. d. *casu* 290. num. 6. vers. *excusatur*. Fatinac. d. *quæst.* 139. num. 45.

S Y M M A R I U M.

- 1 Iudæum, vel Paganum publicis officiis preponens, per Consilium Provinciale corripitur, & preposito denegatur Christianorum commercium donec disposuerit efficiunt, & in usus Christianorum pauperum restituet inde quæ sita, secundum Episcopi prouidentiam.

F

2 Iudæi

- 2 Iudæi sunt incapaces cuiuscunque iurisdictionis, & potestatis inter Christianos.
- 3 Iudæo, vel infideli inter Christianos officium publicum committens debet nedum puniri, sed dicitur sacrilegium committere.
- 4 Pœnas pecuniarias pro criminibus inflictas in pios usus potius, quam in propriam utilitatem Prælati erogare debent.
- 5 Pauperibus certe quantitatis restitutio, & distributio pro satisfactione malè ablatorum debet fieri per Episcopum quando executor est suspectus.
- 6 Dispositio loquens de Iudæis non extenditur ad paganos nisi ex speciali legis provisione.

CAP. Cùm sit. XVI.

Iudæi in officiis publicis poni non debent, qui autem illi commiserit publicum officium, præmissa monitione à Concilio Provinciali, quod singulis annis est celebrandum, compellatur, & cum Iudæo proposito Christiani nullum commercium habeant, donec dimiserit officium acceptum, & conuerterit in usum pauperum Christianorum arbitrio Episcopi, quidquid acquisiuit in officio, idem dicitur de paganis. Colligunt ex Ordin. Abb. antiq. Innoc. Collect. Zabarell. Ioann. Andr. Bellam. Anania, Hostiens. Butr. Anch. Panor. Mar. Socin. Felin. Viuian. in *rationali lib. 5. iuris Pontif. pag. 65.* Alagona in *compendio iuris Canon. pag. 640.* remissive Ximen. in *concord. p. 1. & 2.* delimitur ex Concil. Lateranen. sub Innoc. III. c. 69. refertur ab Anton. August. *collect. 1. Decretal. lib. 5. tit. 4. cap. 2.*

Prohibentes ne Iudæi publicis officiis &c. Notatur ad hoc quod nulla officia publica Iudæis debent iniungi, vt per Molin. *de iustit. tract. 2. disp. 39. vers. quintus est, ad fin.* Salzed. in *tract. cap. 2. verbo neophyti num. 3.* nam Iudæi sunt incapaces cuiuscunque iurisdictionis, & potestatis inter Christianos, de quo dicam ad cap. ex speciali, pen. hoc tit.

Si quis autem, &c. Committens enim officium publicum Iudæo, vel infideli inter Christianos, debet nedum puniri, sed dicitur sacrilegium committere, cap. nimis §. sacrilegi 17. q. 4. Anan. hic ante num. 3. Anton. Ricciul. *de iure personarum extra gremium Ecclesie existentium lib. 2. cap. 22. n. 12.*

Donec in usus pauperum, &c. Verba hæc præ cæteris à iudicibus Ecclesiasticis, & Prælati sunt obseruanda, vt pœnas pecuniarias pro criminibus inflictas in pios usus potius, quam in propriam utilitatem erogare curent, vt per Cou. *lib. 2. var. c. 9. num. 9. vers. quartum.*

Secundum prouidentiam diœcesani, &c. Aduerte quod licet restitutio, & distributio certæ quantitatis pauperibus erogandæ pro satisfactione malè ablatorum possit & debeat fieri per executionem ultimæ voluntatis, quando tamen suspectus est is, qui tenetur restituere, tunc solus Episcopus ius habet restituendi, vt per Cou. in *cap. nos quidem, num. 8. sup. de testam.* Et ideo cùm text. in *presenti* agat de Iudæo, qui officium publicum inter Christianos exercens multa ab eis iniquè extorsit, de cuius fidelitate in restituendo cùm merito dubitari potuisset, tum ob auaritiam suam, tum etiam ob odium contra Christianos, quos expoliauerat, prudenter ordinatum fuit, vt restitutionem illam secundum Episcopi prouidentiam faceret; ita Sayr. in *clauis Regia lib. 10. tract. 5. cap. 2. n. 18.* aduertens quod quando probabiliter dubitaretur de fidelitate eius, qui restituere debet, tunc Episcopus illum compellere potest, vt eius interuentu restitueret, aut saltem cum consilio parochi, vel Confessarij.

Hoc idem extendimus ad paganos. Notatur ad hoc quod dispositio loquens de Iudæis non extenditur ad paganos, nisi fiat ex speciali legis provisione, vt in *presenti*, quæ specialitas arguit, quod regulariter dispositio iuris communis esset in contrarium. Ita in *presenti* tenent Anan. num. 17. Abb. n. 3. *vers. item collige.* Marquard. *de Iudæis p. 2. cap. 2. n. 8.*

CAP. Ad liberandam. XVII.

Repetit quæ dicuntur in cap. ita quorundam, hoc tit. & addit quod eis non aperiatur gremium Ecclesiæ, nisi prius restituant in subsidium terræ sanctæ totum, quod lucrati sunt in commercio, & tantumdem de suo, & si non sunt soluendo, ita puniantur, vt alij terreantur. Colligunt ex Ordin. Abb. antiq. Innoc. Collect. Zabarell. Bellam. Ioan. Andr. Anania, Anchar. Butr. Mar. Socin. Felin. Panorm. Host. Viuian. in *rationali lib. 5. iuris Pontif. pag. 65.* Alagona in *compendio iuris Canon. p. 641.* remissive Ximen. in *concord. p. 1. & 2.* Vide posita ad c. ita quorundam, sup. hoc tit.

SYM M A R I U M.

- 1 Iudæi, vel pagani publicis officiis præficiendi non sunt, & si eis Regalia iura vendantur, ad ea colligenda præficiendus est Christianus non suspectus.
- 2 Iudæus est prorsus incapax cuiuscunque iurisdictionis, & potestatis, tam ordinariæ, quam delegatæ inter Christianos.
- 3 Iudæi repelluntur ab oneribus, & honoribus publicis.
- 4 Neophyti an ad publica officia promoueri possint, remissive.
- 5 Christianus vetus in honoribus assequendis præferendus est neophyto.
- 6 Neophyti, & qui à Iudæis, vel Mauri originem trahunt, ad quæ non admittantur in Regnis Portugaliæ & Castellæ, ostenditur.
- 7 Gabellarius inter Christianos an possit esse Iudæus, vel infidelis ostenditur.
- 8 Pœnam minuere ob charitatem, vel amicitiam præiudicium.

CAP. Ex speciali. XVIII. Greg. IX.

Reges sunt inducendi vt in officiis publicis præficiant Iudæos Christianis, & si forte iam vendiderunt suos redditus Iudæis, vel Sarracenis, tunc deputare debent Christianum non suspectum in gravamine deferendo clericis, vel Ecclesiasticis per quem Iudæi, & Sarraceni sine iniuria Christianorum consequantur iura regalia. Colligunt ex Ordin. Abb. antiq. Innoc. Collect. Zab. Bellam. Ioan. Andr. Anania, Host. Anch. Butr. Mar. Socin. Panor. Fel. Viuian. in *rationali lib. 5. iuris Pontif. pag. 66.* Alag. in *com. iuris Canon. pag. 641.* remissive Casal. in *annot. & Ximen. in concord. p. 1. & 2.*

Ne in officiis publicis Iudæos, &c. Notatur ad hoc quod Iudæus est prorsus cuiuscunque iurisdictionis, & potestatis incapax inter Christianos, vt per Barr. in *rub. ff. de iustit. & iure n. 1. vbi Iaf. n. 2. & 8. Anch. conf. 57. n. 2. Alex. conf. 75. ante n. 1. lib. 5. Rol. conf. 35. n. 41. l. 2. Brun. in tract. stantibus masculis art. 6. sub n. 60. vers. & quod Iudæi, siue sit iurisdicção ordinariæ, l. fin. C. hoc tit. Barr. & Fulgos. in l. fin. C. de postulando, vide Barr. conf. 16. incip. viso quodam processu, circa fin. l. 2. Alex. d. conf. 71. ante n. 2. siue delegata Albert. in d. l. fin. C. hoc tit. Iacob. de Nigris in *rubr. ff. de officio eius, cui est mandata iurisdictio. n. 13.* latè Anton. Ricciul. *de iure personarum extra gremium Ecclesie existentium lib. 2. cap. 22. n. 1. & 5.* Hinc*

Hinc etiam Iudæi repelluntur à muneribus & honoribus publicis, ex Paul. Comitrol. *respons. moral. lib. 1. quest. 126. ann. 10.* Vtrum verò neophyti ad publica officia promoueri possint, disputat Anton. Ricciul. *in tract. de neophytis cap. 3.* vbi plures Doctores refert, & affirmatiue respondet, & *num. 12.* resoluit Christianum veterem in honoribus assequendis præferendum esse neophyto, & citat Rip. *in cap. eam te num. 32. de rescriptis.* Auendan. *de exequendis mand. p. 1. cap. 19. num. 20. vers. ceteri verò.* Augult. *Caput in tract. de regimine Rep. cap. 3. num. 78. vers. & nota quod Christiani antiquiores.* In Regno tamen Portugaliæ non solum neophyti, si qui ibi fuerint, sed nec etiam veterani Christiani, originem tamen à Sarracenis, vel Iudæis trahentes ad vlla officia publica admittuntur ex Regio diplomate, & inhables sunt ad canonicatus, & dignitates in Cathedralibus, & principales dignitates in Collegiatis, ceteraque Ecclesiastica beneficia curam animarum habentia intra septimam generationem ex Apostolica constit. in forma Brevis felicitis record. Clementis VIII. & altera ampliatua felicitis etiam record. Pauli V. quarum termini in meo tract. *de officio & potestate Episc. p. 1. tit. 3. gloss. 7. n. 30. cum seq.* In Regno verò Castellæ huiusmodi neophyti, & ceteri noui Christiani non prohibentur ad omnia publica officia promoueri, sed solummodo ad certa & destinata, de quibus agit Ignat. de Villar. *in Syluæ respons. lib. 1. respons. 11. vbi n. 30.* refert illos non admitti ad officia iudicum in supremis Consiliis Regni, nec in Cancellariis, & *n. 41.* quod etiam remouentur ab officiis domus Regiæ Castellæ, & *n. 42.* ab officiis sanctæ Inquisitionis, à collegiis scholarium, & à monasteriis fratrum D. Hieronymi, & *n. 43.* à præbendis, & dignitatibus in Ecclesia Toletana, & *n. 44.* ab omnibus Ordinibus Militaribus, & *n. 45.* ad officio nutrimentum proles Regiæ, & *n. 46.* ab officio medicorum domus Regiæ, & monasterii D. Mariæ de Guadalupe, & in Regno Valentie, ab officio pharmacopolarum, & *n. 47.* in Regno Nauarræ ab officio aduocationis, & ab officiis iustitiarum.

Et si forte redditus suos, &c. Probat hic text. vt si forte illustri Portugaliæ Rex suos redditus Iudæis vendiderit, vel paganis, Christianum deputer grauinibus inferendis clericis & Ecclesiis minime suspectum, cuius opera Iudæi, siue Sarraceni, sine vlla Christianorum iniuria Regalia iusta consequantur, ita Azor. *instit. moral. p. 1. lib. 8. c. 12. q. 10.* Vnde non prohibentur Christiani locare Iudæis redditus, & gabellas, immo permittitur, modò Rex, vel dominus terræ deputer aliquem fidelem Christianum ad exigendum illas, & non permittat vt ipse Iudæus per se, vel alium deputatum à se exigat, vt per Nau. *conf. 1. q. 23. n. 57. sub tit. de constit. in antiq.* Aliter autem Iudæus, vel infidelis inter Christianos non potest esse gabellarius iurium fiscalium, vt ait Gutier. *de gabellis q. 132. n. 5.* vbi variis Catholicorum legibus apud Hispanos asserit esse depositum. Nec etiam potest esse rationarius ciuitatis, neque fisci, ex eo quia hoc munus est publicum, Bart. *in l. 3. §. cura carnis ff. de officio præfecti vrbis, Garc. de expensis c. 24. n. 26.* Munnoz *de rationis c. 8. num. 3.*

Gerimus charitatis affectu. Notatur ad hoc quod Iudæus potest ob charitatem, vel amicitiam pecuniam minueri, vt per Tiraq. *de penis temper. causa 16. à princip.*

SVM MARIVM.

- 1 Compendium huius text. refertur.
 - 2 Baptizatum & mox baptizandum eodem videntur privilegio a
 - 3 Seruus Iudæi quomodo emendus, ostenditur.
- Barbof. Collect. Tom. III.

Iudæo non licet emere, vel in suo seruitio tenere hominem baptizatum, vel baptizati volentem. Item si Iudæus causa commercij emit hominem non conuersum ad fidem, & emptus baptizatur, vel vult fieri Christianus, datus illis duodecim solidis liberatur seruus à seruitio. Item si Iudæus intra tres menses non exponit venalem hominem talem, vel si emit eundem ad sibi seruendum, tunc nec Iudæus potest illum amplius vendere, nec alius eum emere, sed sine pretio sit liber. Colligunt ex Ordin. Abb. antiq. Innocent. Collect. Zabarell. Bellam. Ioann. Andr. Anania, Hostiensis. Anchar. Butr. Mar. Socin. Panorm. Felin. Viuian. *in rationali lib. 5. iuris Pontif. pag. 66.* Alagona *in compendio iuris Canonici pag. 641.* remissive Vimen. *de concord. p. 1. & 2.*

Baptizatum, vel baptizari volentem. Ergo baptizatus & mox baptizandum eodem videntur privilegio, vt per Tiraq. *de iure mariti gloss. 2. num. 9.* quia accingendus de proximo habetur pro accincto, vt per Doctores, quos citauit in tract. *Axiomatum iuris vsusfreq. Axiom. 6. num. 1.*

Quod si quem, &c. Probat hic text. quod si mercimonij, vel negotiationis causa Iudæus seruum non Christianum emit, tunc si intra tres menses fuerit expositus venalis, & emptorem non inuenierit, duodecim solidis pro quolibet bono seruo persolutis, si ille ad Ecclesiam confugiens suam voluntatem patefecerit, libet efficitur, ita Anton. Ricciul. *in tract. de iure personarum extra gremium Ecclesie exist. lib. 2. c. 28. num. 7.* Paul. Comitrol. *respons. moral. lib. 2. quest. 43. vers. quinta propositio,* vbi etiam dicit prædictos duodecim solidos, id est, auteros dados pro seruo optimo, esse minuendos, si seruus talis non sit, & *vers. quarta propositio,* tenet quod trium mensium tempus inchoatur à die, quo emit Iudæus.

De Hæreticis.

TIT. VII.

SVM MARIVM.

- 1 Doctores referuntur super hanc rub. scrib. inter.
- 2 Hæreticorum materiam qui tractent, citantur.
- 3 Hæresis unde dicatur, ostenditur.
- 4 Hæresis quomodo definiatur, & n. 5.

SUPER hanc rubri. scripserunt Collect. Zabarell. Bellam. Ioann. Andr. Anania, Anchar. Butr. Panormit. Felin. Mar. Socin. Petrus de Rauenua. *in compendio iuris Canonici, Guillelm. Duland. in speculo iuris lib. 4. sub hoc tit. & in breuiario aureo iuris Canon. fol. 139.* Ioan. de Londris *in breuiario sanctorum Canonum fol. 180.* Martin. Mefnart. *in epis. Decret. fol. 178. verso.* Stephan. Ranch. *in continuat. titulorum Decret. Dan. Venator. in analysi methodica iuris Pontif. pag. 622.* Goffred. & Hostiensis. *in summ. huius tit. Alexand. Callan. & Anast. Getmon. in paratilis ad quinque libros Decretal. Lancelot. in institut. iuris Canonici, Barthol. Carthag. in exposit. titulorum iuris Canon. Canif. in summ. eiusdem iuris. Zvpæ. in analytica postremi iuris Ecclesiastici enarrat. pag. 386.* Cafarel. *in erotem iuris Canon. Ioann. Honor. lib. 5. summ. in Decret. l. omnes sub hoc tit.*

F A Dg